

ŠIBENSKI LIST

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA GRADA I KOTARA ŠIBENIK

BROJ 147 — GOD. IV.

ŠIBENIK, 15. LIPNJA 1955.

IZLAZI SVAKE SRIJEDE

POJAČANA AKTIVNOST SINDIKALNIH ORGANIZACIJA

Poslije III. kongresa sindikata Jugoslavije, koji je održan prošlog mjeseca, znatno je oživjela aktivnost u gotovo svim sindikalnim organizacijama na teritoriju grada. U vezi sprovođenja odluka III. kongresa sazvan je sastanak članova plenuma Mjesnog sindikalnog vijeća kao i plenuma Mjesnog odbora sindikata. Na tom sastanku je, pored ostalog, zaključeno da se čim prije priđe realizaciji odluka III. kongresa a osobito pitanju radničkog upravljanja. Također je obzrom na početak novog komunalnog sistema pokrenuto pitanje osvajanja zajedničkog Kotarskog sindikalnog vijeća kao i novih općinskih vijeća za što će u najskorije vrijeme biti upriličen sastanak predstavnika Mjesnih vijeća Knina, Drniša i Šibenika. Razmotreno je pitanje korištenja međudnevnog odmora, a govorilo se o kulturno-ekonomskom obrazovanju radnika i o radu radničkog sveučilišta. Vrijedno je zabilježiti da se rješavanju gornjih zadataka prišlo neposredno poslije završetka rada III. kongresa Jugoslavije, te su dosad u tom pravcu postignuti dobri rezultati.

Stvaranje novog komunalnog sistema

Užurbani rad inicijativnog odbora

Novi komunalni sistem u našoj zemlji započet će djelovati od 1. rujna ove godine. U tu svrhu osnovan je na našem teritoriju inicijativni odbor na čelu s predsjednikom Škarica Petrom, sekretarom Kotarskog komiteta SK, koji ima zadatak da navrijeme izvrši sve pripreme oko stvaranja novog kotara i komunala. U okviru inicijativnog odbora djeluju tri komisije: komisija za budžet, zatim za kadrove i komisija za usklađivanje propisa i donošenje statuta za novi kotar. Inicijativni odbor u koji su ušli predstavnici kotara Šibenik, Knin i Drniš radi užurbanim tempom već nekoliko dana. Istovremeno osnovani su inicijativni odbori i u sadašnjim općinama čiji je posao također zasnovan na istom principu. Ipak najviše teških dosad zadaje pitanje stručnih kadrova, no vjeruje se da će ono biti povoljno riješeno.

Prema sadašnjoj situaciji u šibenskoj komunalnoj zajednici

postojeće devet komuna: Knin, Oklaj, Kistanje, Drniš, Rogoznica-Primošten, Skradin-Devske, Vodice-Tijesno, Stankovci i Šibenik, koja je već ranije osnovana. To će biti jedna od najvećih komunalnih zajednica u NR Hrvatskoj a sačinjavat će preko 165.000 stanovnika. I u ekonom-

skom pogledu bit će svakako jedna od najjačih u našoj Republici. U pogledu konačnog razgraničenja komuna u toku je rješavanje izvjesnih spornih pitanja. U vezi sa stvaranjem komunala stanovništvo našeg područja dalo je na zborovima birača korisne prijedloge i mišljenja.

Rad Kotarskog odbora Saveza boraca Pripreme za proslavu Dana ustanka naroda Hrvatske

Kotarski odbor Saveza boraca već je prišao pripremama za proslavu Narodnog ustanka u Hrvatskoj, koja će se na najsvetiji način obaviti kako u gradu, tako i u selima našeg kotara. Pored referata u kojem će se osvježiti sjećanja na velike dane, bit će organizirana i logorovanja u mjestima, gdje su se za vrijeme NOB-e odvijale značajnije borbe. Osim toga u okviru proslave održat će se brojne priredbe kulturnog i sportskog sadržaja. Osnovan je i odbor za proslavu Dana Ustanka u Hrvatskoj, koji će svestrano izvršiti pripreme radnje kako bi proslava na našem području protekla na najsvetiji način.

Na sastanku Kotarskog odbora zaključeno je, osim toga, da se pristupi srednjoj dokumentaciji i materijala iz Narodnooslobodilačkog rata i da se nakon toga izvrše pripreme za otvaranje muzeja NOB-e. Odlučeno je, da se veća pažnja pokloni pisanju historije NOB-e za ovo područje.

Ranijih godina su pretežno dijelom preinijeti posmrtni ostaci palih drugova, dok će se za preostale prikupiti podaci o mjestima, gdje su sahranjeni a zatim će se izvršiti prijenos u zajedničku kosturnicu. Podvučeno je na sastanku da organizacija Saveza boraca treba da vodi stalnu brigu o uređenju grobova palih boraca.

Radit će se i na podizanju

spomenika narodnom heroju Radi Končaru i palim drugovima iz grada. Budući da taj posao iziskuje vremena, organizacija Saveza boraca će odmah poduzeti pripreme radova za izradu spomenika. Organizacije u Zatonu i Vodicama pokazale su inicijativu koja je za pohvalu. Naime, one već uvelike vrše pripreme za izgradnju spomenika mještanima palim u Oslobođilačkom ratu.

Na sastanku Kotarskog odbora Saveza boraca, osim toga mnogo se govorilo o nekim organizacionim pitanjima. Tako je odlučeno da se uvede točna evidencija članstva i da se uključe u organizaciju oni koji na to imaju pravo. Organizacije bi svakako morale pokloniti mnogo veću pažnju i sakupljanju članarine, što bi zapravo trebalo da to bude i njihova redovita briga. Nakon osnivanja novih općina, izvršit će se za njihovo područje izbor odbora Saveza boraca. Osim odbora za proslavu Dana ustanka, osnovan je odbor za središnje materijala i pisanje historije NOB-a otvaranje muzeja, za podizanje spomenika, za uređenje grobova i prijenos palih boraca kao i odbor za brigu o djeci i obiteljima palih boraca. Ti odbori imaju da izvrše obimne zadatke koji se neposredno nameću organizaciji Saveza boraca. Sastav odbora pruža garanciju da će ti zadaci biti s uspjehom riješeni.

Biračima treba objasniti ulogu mjesnih odbora

Organizaciji novog komunalnog sistema poklanja se u Tijesnom velikoj pažnja. Na sastancima svih društvenih organizacija, najvažnija točka dnevnog reda je stvaranje komunala. Govori se o teritorijalnoj podjeli, ekonomskim mogućnostima komunale i o budućim centrima. Možda nigdje nisu tako uzbuđljive diskusije o tim pitanjima kao na općini Tijesno i Vodicama. Ove dvije općine trebale bi sačinjavati jednu komunu. Za to postoje prirodni uvjeti i opravdani ekonomski razlozi. Tome se nitko od birača ne protivi, jer je takovo rješenje od obostrane koristi za jednu i drugu općinu. Njihovi zajednički prihodi iznosili bi oko 26 milijuna dinara godišnje, dok bi rashodi bili nešto veći.

Sjedište buduće komunale daje povoda živijim razgovorima ne-

đu biračima. Oni izražavaju bojazan da će i za neznatne poslove morati odlaziti u prilično udaljeno sjedište komunale. To strahovanje dolazi od toga, što birači nisu dovoljno upoznati s osnovnim stvarima, ne poznaju kompetencije mjesnih odbora i ureda. Biračima bi u svakom slučaju trebalo objasniti ulogu i značenje novog komunalnog sistema, a posebno bi trebalo prikazati ulogu mjesnih odbora i mjesnih ureda. U koliko se sve to našim ljudima pravilno objašniti, onda će i otpasti ona bojazan da će se morati i za svaki, pa i najmanji posao, odlaziti u sjedište komunale. Tada će biti manje trzavica, a više konstruktivnih prijedloga u vezi organiziranja komunale na tom području.

D. Martinović

Više brige za zaštitu čovjeka pri radu

Donošenje propisa o zaštiti lica u radnom odnosu je posebna briga našeg društva. Ne samo to, naša društvena nastojanja usmjerena su u pravcu što potpunije i efikasnije primjene važećih propisa iz oblasti radnih odnosa.

Iako zaštita radnog čovjeka kod nas dobiva društveno-političko-ekonomski značaj, ipak ona prilično zaostaje za našim općim procesom društvenog razvoja. Osim toga, jer smo i u toj oblasti naslijedili vrlo teško stanje, brzi tempo našeg ekonomskog razvoja je ponio novu radnu snagu sa niskom higijenskom i tehničkom kulturom. I novi radni procesi su pružili nove mogućnosti raznih profesionalnih oboljenja. Svi ti događaji traže da se pruži još veća briga za unapređenje institucije higijensko-tehničke zaštite u našem radnom zakonodavstvu.

Bez obzira što radna zaštita ima svoje posebne komponente u osiguranju radne sposobnosti čovjeka-radnika, ipak ona čini jednu kompleksnu cjelinu izraženu u Općem pravilniku o higijenskim i tehničkim zaštitnim mjerama pri radu i posebnim pravilnicima sa posebnim zaštitnim mjerama za pojedine vrste radova i radilišta. Ti propisi, donijeti pred više od 8 godina čine materiju čijom primjenom se osigurava radnika na svim mjestima. Kako se ti propisi primjenjuju na našem području? Moramo priznati da se nije učinilo onoliko koliko se moglo učiniti. O tome je naša inspekcija rada već pisala, a upravo ta inspekcija se tuži na slabu aktivnost pojedinih privrednih organizacija u oblasti zaštite rada. Često ona konstatira u svojim zapisnicima iste nedostatke u zaštiti pri radu a da poduzeće često niti ne pokuša izvršiti utvrđene nedostatke, a niti se za te propuste bilo tko kažnjava ili se prebago kažnjavaju odgovorna lica.

Ovim člankom želimo učiniti jedan novi i važan aspekt na probleme zaštite radnog čovjeka. Naime, na ove probleme trebamo gledati ne kao na odvojene probleme pojedinog kolektiva ili čak pogona, nego na opći problem naše komunalne zajednice. To su opći društveni problemi od značajnog društvenog interesa kako u ekonomskom tako i u političko-socijalnom pogledu. Sprovođenje što uspješnije i potpunije zaštite pri radu može se osigurati, ako se na rješavanju tih zadataka nadu svi društveno-politički faktori. To nisu zadaci samo pojedinih stručnih lica u kolektivima — kako to neki hoće prikazati — nego u prvom redu vrlo ozbiljni zadaci radničkog samoupravljanja. Organiziranja u kolektivima moraju na dnevnom redu svojih sjednica često imati te probleme, o njima donositi konkretne zaključke i kontrolirati njihovo sprovođenje.

Uloga sindikalnih podružnica u ovoj oblasti je vrlo značajna. Svojim društvenim, političko-kulturnim radom trebaju kod radnika i organa upravljanja podizati svijest o ulozi zaštite rada radnika, isticati ličnu korist pojedinca od upotrebe zaštitnih mjera, kao i za zajednicu uopće.

Kako je tijelo Vijeća proizvođača nosilac društveno-ekonomske politike u komunalnoj zajednici, potrebno je da se i na sjednicama tog najvišeg i najodgovornijeg ekonomskog foruma rješavaju ti problemi. Vijeće proizvođača, kada je obavješteno o stanju zaštite na svom području (što može biti 2—3 puta godišnje), treba napraviti o tome stanju, donijeti konkretne zaključke u cilju obaveznog angažiranja svih odgovornih društvenih faktora na njegovom rješavanju, o čemu opet treba izvještavati to tijelo, formirani odbor ili komisiju.

Socijalno osiguranje s općom zdravstvenom službom je u toj svojoj razvojnoj etapi dobilo posebnu dužnost da vodi brigu o izvršavanju i poduzimanju zaštitnih mjera pri radu. Aktivnost socijalnog osiguranja se svodi u dva osnovna pravca: u stvaranju posebnih fondova preventivne zaštite, koja je usko skopčana sa zdravstvenom zaštitom radnih mjesta i u poduzimanju naknada šteta nastalih za fondove socijalnog osiguranja zbog neizvršenja zaštite pri radu. Članom 86, 94, 95, 96 i 97 Zakona o zdravstvenom osiguranju radnika i službenika predviđene su s jedne strane naknade svih šteta koje nastanu u fondovima soc. osiguranja zbog nesprovođenja higijensko-tehničkih zaštitnih mjera pri radu, a s druge strane ujedno su propisane oštre kaznene sankcije za privredne organizacije (koje se kreću i do 1.000.000 Din) i za odgovorna lica u njima (koje dosižu do Din 50.000).

Liječnik u poduzeću također je jedan od vrlo značajnih faktora u sprovođenju radne zaštite. Na tome se polju moraju više angažirati nego do sada. Konačno trebamo shvatiti da je inspekcija rada samo kontrolni organ sprovođenja ovih zaštitnih mjera. Ona utvrđuje propuste, daje naloge za njihovo otklanjanje, ali se često na tome završava. Potrebna je, dakle, šira društvena akcija na tome polju.

I. Ramljak

Osnovat će se muzei u Zlarinu

Ovih dana su izvršene pripreme za osnivanje muzejske zbirke u Zlarinu. Pored ostalog, određena je i zgrada u kojoj će se smjestiti muzej. Prethodno će biti potrebno izvršiti neke adaptacione radove. Novosnovani muzej sastojat će se od nekoliko odjeljenja: pomorstvo Zlarina, korlarstvo, narodna nošnja, slike i umjetnički predmeti, te predmeti iz NOB-e. Također je riješena sredstva.

Jedan okupatorov zločin u Zatonu

Nevine žrtve

Uoči 13. lipnja 1943. godine likarabinjeri u Zatonu pripremali su se, kao i svakoga dana, da kolima prevezu hranu svojoj jedinici u Gačelezima. Policijski sat je već odavna prošao, pa su se mještani sklonili u svojim kućama. Oko 22 sata, kad su nakrcana kola krenula, selo je bilo obavijeno tamom, a ljudi su već spavali.

Kada su se kola u pratnji 25 karabinjera udaljila 2—3 km od Zatonu, zrak zatrepri od snažne eksplozije. U selu, nakon toga, uslijedilo neopisiva strka talijanskih vojnika. Zatim se čitav taj metež gubio u pravcu odakle se čula detonacija. Nešto kasnije začuje se štekatanje mitraljeza i prasak pušaka.

Selo se brzo probudilo, ali je izgledalo da spava. Ljudi su na nogama, ali šute. Radost i strah pomješani su u jedno osjećanje. Raduju se mještani što njihovi tamane fašiste, a ujedno i strahuju za živote, kuće, imovinu.

Jutro je. Ljudi iza zatvorenih vrata i prozora motre na ono što se vani događa. Niko ne izlazi iz kuće. To je okupator strogo zabranjivao osobito kad bi ih napali partizani, kao što je to bio slučaj noćas.

Fašisti su na obali i kod crkve postavili mitraljeze. Vojničke patrolne zalazile su u kuće te izvlačile ljude, žene i djecu. Dovedi su 36 mještana. Pojavio se zatim i talijanski oficir sa spiskom u ruci. Neka imena označena su križićem. Ona lica koja nisu bila označena puštena su. 13 žena i 5 muškaraca bačeno je u jednu konobu. Nakon kraćkog ogovora fašista u konobu je upala grupa od 8 ornoškošuljaša. Vani se čuo očajnički vrisak.

Kad je na zvoniku otkucalo 2 sata, zatvorenicima su izvedeni u dvorište, gdje ih je čekao onaj oficir sa spiskom u ruci. Podijelili su ih u tri grupe. Prva grupa od 6 žena, u pratnji 3 ornoškošuljaša sa strojnica, izvedena je izvan dvorišta gdje ih je već čekala grupa vojnika sa puškama. Začuo se vrisak, koji se razliječio selom kad su žene opazile da ih vode na groblje. Bile su to majke četvoro i više djece, a neke su i dojenčad ostavile. Zaišta je teško bilo gledati pokojnu Danicu kako posljednji put stišće na grudima maloga Davona i obasiplje ga poljupcima. Majčina sreća nije dugo potrajala. Fašistički krvnik je iz majčinog zagrljaja istrgao dijete. Zaišta je teško bilo gledati međužnu Simu, stariju od 70 godina kako sklupa ruke i posljednji put baca pogled na kuću za koju je prolila toliko znoja.

Svirepi okupator odveo ih je na seosko groblje, te ih je prisilio da kleknu nad otvorene rake. I u tom položaju očekivali su mučeničku smrt. I žive su ih u grobove bacali.

Dvanaest godina je prošlo od tog gnjusnog zločina talijanskih fašista, koji su počinili nad Zatonjanima. Svake godine na taj dan narod čitavog sela posjećuje grobove svojih dragih i kitij ih svježim cvijećem. Svake godine na taj dan Zatonjani se zavjetuju da će neustrašivo i vjerno čuvati ono za što su oni pali. I ove godine na 13. lipnja narod Zatonu je posjetio njihove grobove, položio vijence i zavjetujući se govorio: »Više nikad tuđin ne će gaziti zemlju pod kojom vi počivate.«

N. Š.

Provokacija

Kao što je to uobičajeno prilikom dočaska brodova bive pruge, tako se i 7. o. mj. u 19 sati sakupila brojna publika, da posmatra dolazak broda trze pruge iz Rijeke. Brodom »Mostar« stigao je veliki broj stranaca, koji su s očitim interesom posmatrali grad i okupljenu publiku. Aparat u komama stranaca su neumorno šklokali. Sve je bilo u redu i skladu. Ali kada se brod počeo udaljavati, neki elegantly odjeveni stranac, bacio je sa broda punu šaku cigareta na grupu okupljenih građana na obali. Ti građani bili su radni ljudi, koji su lijepo posljedne iskoristili, da se na obali odmire i naužiju morskog zraka. Nastao je momentani tajac i zaprepaštenje, a tada su ti naši čestiti građani odgovorili na taj neodgojeni i provokatorski postupak stranca onako kako to dolikuje ljudima socijalističke Jugoslavije. S izrazom gnusanja i preziranja na licu izgledali su i gurnuli nogama u more dobačene cigarete.

Što je mislio i htio taj stranac. Valjda je mislio, da će se naši radni ljudi, kao neka izglednija rulja pomamno baciti na zemlju i početi se gušati i tući za dobačene cigarete.

Svojim pripremljenim fotoaparatom valjda je htio, da to snimi, pa da poslije pokazuje i govori: »Evo to je ta socijalistička Jugoslavija!«

Mi smo gostoljubivi narod. Rado dočekujemo i primamo u svojoj sredini strance, ali strance koji dolaze sa neprijateljskim namjerama, koji žele da uvrijede i ponize naš narod ne želimo i ne trpimo u našoj sredini.

Takove zlonamjerne turiste preziremo.

Neka je svaka čast i poštovanje onim našim čestim građanima, koji su onako muški, šibenski i dostojanstveno odgovorili na neodgojeni i provokatorski postupak stranca.

Gradanin

Povodom 60-godišnjice elektrifikacije Šibenika Razvoj prve hidroelektrane u Dalmaciji

Hidroelektrana u onom starijem obliku do 1945. godine, nije pružala baš nikakve perspektive za zadovoljenje onda predviđivih potrošača. Radi toga, kada je došlo do izgradnje tvornice aluminija u Lozovcu 1936. godine, stanija hidroelektrana »Jaruga« se još jednom rekonstruirala u savremeniji tip, a već 1937. godine u mjesecu svibnju opskrbljuje tvornicu aluminija električnom energijom. To je II. etapa razvoja ovog relativnog malog, ali za nas značajnog energetskog izvora, čiji je godišnji kapacitet iskorištenja iznosio tada cca 35 milijuna kWh.

Daljnji razvitak je dinamičan. Duh Narodne revolucije se odrazio i u ovom postrojenju sa svim svojim elementima borbenosti. Ilegalni rad osoblja ove elektrane ispoljio se 31. listopada 1942. g., kada je u 21 sat ljudstvo cijele jedne smjene izvršilo miniranje vitalnih dijelova hidroelektrane uza sve osiguranje koje je vršilo 80 talijanskih vojnika. Nakon ove uspjele akcije, u kojoj su sudjelovali drugovi Konjevoda Ante, Gulin Šime, Šupe Frane i Slavica Šime, oni su zatim iskoristili nastalu zabunu, preplivali rijeku i priključili se partizanima. Na taj način je obustavljena proizvodnja aluminija. Talijani su pokušali da tvornicu spoje na dalekovod iz HE »Manojlovac«, ali to im nije uspjelo, jer su naši drugovi već 3. studenoga iste godine srušili dio dalekovoda, koji prolazi preko rijeke »Krke«. Okupator je, u čežnji da se bilo kako dokopa energije za proizvodnju aluminija, htio brzom opravkom jednog manjeg oštećenog generatora svakako omogućiti proizvodnju tvornice, ali su im se i tu ispriječili naši drugovi, koji su 31. siječnja 1943. godine minirali i oštetili kablove za napajanje tvornice aluminija energijom iz HE »Jaruge«. Istovremeno je izvršena jedna namjerno pogrešna psihološka akcija, što je izazvalo rušenje generatora, pa je onemogućilo i proizvodnju i prijenos električne energije iz ove hidroelektrane.

To su velika i slavna djela naših ljudi, koja su oni uz ve-

like žrtve izvršavali za bolju i sretniju budućnost. Neki su od njih izgubili i živote i mi s poštovanjem i ponosom o njima govorimo.

Daljnji period u razvoju ove hidroelektrane nastaje poslije oslobođenja. Odmah se pristupilo najnužnijim popravcima, te su već u svibnju 1945. godine preko praga ove elektrane jurmule prve konjske snage u pravcu elektroželjezare i tvornice aluminija Lozovac. Rad hidroelektrane »Jaruga« i dalje bilježi važne događaje. Tako se ona priključuje savezu HE »Kraljevac« i HE »Manojlovac«, čime je uklonjena dotadnja razlučenost istoimenih dalmatinskih pogona i njihov nesložan, odvojen rad.

Ova naša mala hidroelektrana, odigrala je vrlo značajnu ulogu u toku svoga postojanja. Važno je naglasiti da je od njenog postanka do danas, izgubilo živote svega troje ljudi, što se može smatrati minimalnim gubitkom, jer prosječno na svakih 20 godina rada dolazi jedan nesretan slučaj. U posljednje vrijeme ona predstavlja glavni oslonac tvornici aluminija u momentima kvarova na linijama dalmatinskog sistema, i tako spašava milijune, koje bi inače bili izgubljeni kod prisilnog remonta peći. Sama elektrana bilježi do sada veoma mali broj ispada unatoč zastarjelom postrojenju, što je veoma povoljna cijena i za njeno ljudstvo.

Ako je ova hidroelektrana toliko važna za naš sadašnji pogon bazena, onda korisnost u nacionalnom dohotku izgradnjom HE »Jaruge II«, neuporedivo je veća. Zamisao njene izgradnje javila se još 1940. g. kada su za nju izrađeni i projekti, ali je praktično izvedbu spriječio II. svjetski rat. Poslije rata industrija našeg bazena veoma je porasla. Današnja izgradnja novih industrijskih objekata znatno povećava potrošnju. Zbog toga više nego ikada ranije osjeća se energetska deficit, koji se za sada pokriva uvozom energije iz bosanskog energetskog sistema.

Ali to će trajati do izgradnje naših ljudi, koja su oni uz ve-

Hercegovini, a zatim će opet nastupiti deficitno doba, u koliko se do tada ne stavi u pogon novi izvor energije. Zato se nameće žurno rješenje izgradnje elektrane u centru najvećih potrošača u Dalmaciji, što predstavlja optimalno, rentabilno i ekonomski najbolje rješenje, koje se od nadležnih može očekivati. Prema dosadašnjem poznavanju rješenja HE »Jaruga II«, postoji mogućnost, uz malo dobre volje, da se i dalje održi pogon današnje HE »Jaruge«.

G. Zubović

Pismo iz Žirja

Nedostaje nam sigurna pomorska pruga

O otoku Žirju, najisturenijem otoku u skupini šibenskog arhipelaga, napisano je prilično toga, no, još uvijek nažalost ne toliko, da bi danas izvjesni ljudi znali bar nešto o njemu. No, da pođemo.

Od starosjedilaca nas ne dijele samo stojeća, nego mišljenja: Iliri, Grci i Rimljani gazše ovaj kamen, a raznovrsni gusari ga haraše. Iza njih usprkos svim životnim nećakama naš pradjed smogao je snage i muške smjelosti, da se održi na ovom suncem prženom i burama zapljuskivanom školju. Krčio je gočet, sadio maslinu, smokvu i lozu — to je radio danju, a noći je provodio na moru u trošnoj »gajeti«, uvijek u strahu, da mu podmuklo more ne napakosti. A što je, bilo kasnije?

Krenuli smo zajedno s ostalima protiv zajedničkog neprijatelja. Mnogi su krenuli — čitava mladost! Žene, djeca i stari krenuše u zbjeg. Žirje je bilo, uz Kornate i Viš, glavni centar za izbjeglice i ono je odigralo veoma važnu ulogu i NOP-u, a o naj neznačajnijem mjestu, koji je ostao na otoku — pomagao je oslobodilačku borbu u raznim vidovima.

A onda, došao je onaj toliko žudeni sunčani dan — slobode. I radosti nije bilo kraja.

Nakon oslobođenja, bilo nam je bolje. Da je uistinu bolje —

Naime, prema dogovoru sa konzervatorskim zavodom, popuštaće se određena količina vode za održavanje jednog dijela današnjih slapova Krke. Ako bi se ova količina odredila tako, da na donjem toku zadovoljava potrebe turbina današnje hidroelektrane, bez štete po novu elektranu, onda bi njezino postojanje bilo i dalje zagarantirano.

Dana 19. VI. o. g. slavi se 60-godišnjica postanka ove naše, a ujedno i prve dalmatinske hidroelektrane, koja je odigrala znatnu ulogu u razvoju našega grada, jer je ona i velikim dijelom zaslužna za mnoge kulturne tekovine, koje smo dobili u nasljedstvo.

svi smo svjedoci. Obnovili smo porušeno (uljarnu, školu), sagradili smo novo, što nikad nije bilo sagrađeno (zadružni dom, zadružni magazin), gradimo četiriju... Nabavili smo četiri zadružna motora, plivarice, raznog drugog ribarskog materijala — sve za selo, sve za ribara. Sve u svemu, mnogo smo podmakli u ovih deset poratnih godina. Istina, mogli smo i još više, ali...

Nešto nam je nedostajalo, nešto, bez čega se ne može zamisliti život na ovom, dvanaest morskih milja udaljenom od Šibenika, otoku — nedostajala nam je redovita i sigurna pruga.

Oduvijek je to bilo naše najbolnije pitanje, oduvijek, pa i danas. Jer, ako tako i dalje potraje, t. j. da ostanemo bez stalne i sigurne pruge, vjerujte nam, drugovi sa Jadrolinije, vrlo lako bi se mogla ponoviti još koja tragedija. Jer, more je u svojoj elementarnosti neumitno, okrutno.

Treba nešto učiniti za ovaj otok. U prvom redu treba da se sagradi obala i da oстане parobrod »Kupari«, bilo koji, samo ne ovaj nesretni »Glavata«. A »Glavata«, tu ljusku od oraha, koja postaje opasna i za »dvatri vesla vjetra«, prebaciti negdje u kakav kanal, gdje će biti njime sigurnije putovati.

Još jednom podvlačim: Nešto u tom pravcu treba poduzeti.

Roko Dobra.

sati borbe i uspjeli zadržati neprijatelja pred rubom šumice. Nije nas uplašio ni njihov avion, koji je na naše položaje sipao mnoštvo sitnih bombi i zapaljivih pločica, koje su na mnogim mjestima izazvale požare. Borci su i dalje ostali na svojim položajima zaneseni borbom, a civili su gasili požare u šumici i donosili svojim borcima na položajima hranu i piće.

U toj prvoj akciji izašli smo pobjednici, ponosni, što smo se borili protiv 700—800 talijanskih vojnika čitav dan, a da nismo pretrpjeli nikakve gubitke u ljudskim životima, čak nitko nije bio ni ranjen. Međutim, neprijatelj je pretrpio osjetne gubitke. Kako smo kasnije saznali poginulo je i ranjeno preko 50 Talijana. Koliko smo im zadali straha najbolje se vidi i po tome, što su tek treći dan došli pokupiti svoje mrtve i to pod zaštitom tenkova i aviona. Naši borci su u noći izvršili povlačenje, a slijedećih dana oni su izvršavali nove borbene akcije.

Učiteljicu smo odveli u Liku i predali je štabu odreda. Kako smo kasnije vidjeli nismo se prevarili u ocjeni uloge one sepske učiteljice, jer je talijanska komanda po svaku cijenu nastojala da je oslobodi. Talijani su nam u zamjenu za učiteljicu dali dra. Žuanića, koji je bio zatvoren u Kninu kao komunist.

Milo Vlahov

7 dana

BURMANSKI PREMIJER U NU DOPUTOVAO NA BRIONE

Predsjednik vlade Burmanske Unije U Nu i njegova pratnja zajedno sa predsjednikom Saveznog izvršnog vijeća Aleksandrom Rankovićem i drugim visokim jugoslavenskim rukovoditeljima, doputovali su na Brione. Na Brionima gdje se već nalazi predsjednik Republike Tito nastavit će se burmansko-jugoslavenski razgovori.

Predsjednik vlade Burmanske Unije U Nu proglašen je za počasnog doktora književnosti Univerziteta u Beogradu. Ovu odluku donijela je uprava univerziteta na prijedlog Filozofskog fakulteta.

Predsjednik indijske vlade Nehru stigao je avionom iz Moskve u Staljingrad. Nehru će obići mnoge krajeve i industrijske centre Sovjetskog saveza. On će nakon toga u Moskvi nastaviti razgovore sa sovjetskim rukovoditeljima, koji su već službeno počeli.

Iz Sovjetskog saveza Nehru će otputovati u službeni posjet Poljskoj, Austriji i Jugoslaviji.

U Puli je ovih dana na svečan način puštena u pogon tvornica laboratorijskog stakla »Boris Kidrič«, jedina ovakove vrste u Jugoslaviji.

U Beogradu su počeli službeni jugoslavensko-francuski razgovori o mogućnostima proširenja ekonomske suradnje između dvije zemlje.

Državni sekretar za vanjske poslove Koča Popović otputovao je kao šef jugoslavenske delegacije na svečano zasjedanje Organizacije Ujedinjenih naroda, koje se povodom njene 10-godišnjice održava u San Franciscu od 22. do 26. lipnja.

Iz nadležnih izvora se saznaje da će, prema neslužbenim informacijama, kojima raspolažu britanski predstavnici u Moskvi, Sovjetski savez prihvatiti da se konferencija šefova vlada četiri sile održi u Zenevi 18. srpnja.

Prema prethodnim podacima Saveznog statističkog zavoda, prirodni priraštaj stanovništva u našoj zemlji iznosio je u prošloj godini preko 304.000 lica. To je najveći godišnji priraštaj stanovništva u Jugoslaviji u posljednjim godinama.

Predstavnik Državnog sekretarijata za vanjske poslove Branko Drašković izjavio je, da je predsjednik Republike Libanon uputio poziv predsjedniku Titu da posjeti Libanon i da je predsjednik Tito u principu prihvatio taj poziv. Rekao je također, da još nije utvrdjen datum posjeta predsjednika Tita Egiptu i Etiopiji.

»Kineski narod želi da u koliko je moguće oslobodi Formozu mirnim putem« — izjavio je Ču En Laj u razgovoru s indonezijskim novinarima, koji su se nalazili u posjetu Pekingu. Intervju je objavljen službeno u Pekingu i Dakarti.

Prvi jugoslavenski ambasador u NR Kini Vladimir Popović krenuo je 7. o. mj. na svoju novu dužnost. Između ostalih, isprućaju na beogradskom aerodromu prisustvovao je i kineski ambasador u Jugoslaviji.

Ove godine nastavit će se elektrifikacija dvostrukog kolosijeka željezničke pruge Postojana — Ljubljana.

Beogradska filharmonija doživjela je na svojoj premijeri u Kairu velik uspjeh. Publika je oduševljeno primila i frenetično pozdravila jugoslavenske umjetnike u najvećoj kairskoj dvorani. Na zahtjev publike bio je ponovljen jedan dio programa.

Prva akcija I. primorske partizanske čete

Prva primorska partizanska četa osnovana je dana 10. lipnja 1942. godine u predjelu Duge tribunjske. Ona je imala zadatak da vrši operacije na području Šibenik — Vodice — Biograd n/m — Kistanje. Do tada su mnogi borci iz našeg kraja u manjim partizanskim jedinicama pošli za Liku, a bili su već osnovani bataljoni »Bude Borjan« i »Branko Vladušić«. Njih su sačinjavali borci iz primorskih sela i Bukovice, te iz grada Šibenika, koji su do tada već zadali mnogo jada okupatoru. Bilo je već izvršeno i niz akcija na vojsku okupatora i njihove špijune od strane naših udarnih grupa u Šibeniku, Vodicama, Betini, Srimi i drugim mjestima, a koje su bile stvorene u lipnju i srpnju 1941. godine.

Dakle, naše organizacije na tom području zaključile su da se osnuje I. primorska partizanska četa. Tom značajnom događaju prisustvovali su predstavnici Komunističke partije, SKOJ-a, narodnooslobodilačkog odbora, AFŽ i USAOH-a. Četu su sačinjavala 23 borca-partizana. Za komandira čete imenovan je Drago Živković, a za komesara Gajko Jakovčević. Bili su predviđeni vodnici i vodni delegati kao i desetari. Skojevci su odmah pristupile izradi petokrakih zvijezda i znakova za narodne oficire. Nakon formiranja čete nastalo je općenarodno veselje, koje

je trajalo do kasno u noć. Narod je slavio taj dan, jer je bio uvjeren, da je učinio veliko djelo za oslobođenje svoje domovine.

Rukovoditelji KP i novoosnovane čete donijeli su odluku da se odmah izvrši jedna akcija. Iste noći četa je bila podijeljena na tri grupe. Jedna grupa je pošla u Gačećeze, gdje je pokupila puške što su ih ustaše pohranili u crkvi, druga je u Raslini likvidirala jednog opasnog špijuna, dok je treća grupa pošla u Duzlinu, gdje je izvršila hapšenje talijanske učiteljice. Zanimljivo je da je talijanski okupator doveo svoju učiteljicu u to malo selo, gdje je postojalo jedva desetak djece za školu. Mi smo o tome malo mislili i odmah smo došli do zaključka da je učiteljica dobila ozbiljniji zadatak od kojega će fašisti imati mnogo veće koristi, negoli da ona sad u vrijeme rata podučava djecu na talijanskom jeziku. Bili smo uvjereni, da je učiteljica pošetana u Duzlinu da prikuplja podatke o kretanju partizana i vezama koje oni imaju s narodom. I upravo zbog toga smo i odlučili da je spriječimo u njezinoj radosti. Nakon hapšenja učiteljice očekivali smo reagiranje Talijana, i nismo se prevarili. Sutradan oko 5 sati

ujutro stigao je u Duzlinu kaminon sa 15 karabinjera na čelu s brigadrom i komesarom općine. Dovedli su i policijskog psa. Nešto su stigli, raspitivali su se za učiteljicu. Pravovremeno smo smo obaviješteni o njihovom dolasku. I donijeli smo odluku da zauzmemo položaje i da ih uništimo. Na položajima nismo dugo čekali. Ugledali smo Talijane, kojima je pas pokazivao put. Kad su upali u klopuku, dočekali ih sa svih strana ubitačna vatra osvetničkih pušaka. Povikali smo da se predaju, ali su oni na to odgovorili vatrom. Borba nije dugo trajala. Naši borci su nakon oštre paljbe izvršili juriš i karabinjeri su bili uništeni osim brigadira, koji je živ uhvaćen i doveden u naš logor. Komesar općine uspio je da se izvuče. Tek drugi dan smo doznali da se on za vrijeme borbe skrio u jarak, a kada su ga naši borci tražili, onda se popeo na jednu višnju, gdje je u gustoj krošnji ostao do mraka, a pred mrak se povukao sa drugim talijanskim vojnicima, koji su kasnije došli s namjerom da nas unište.

Kada smo se vratili u naš logor, dočekalo nas je oko stotinu naših aktivista i suradnika, koji su požurili k nama kad su

čuli za borbu. Brigadira, koji je stalno ponavljao da je komunist, da nije pucao u partizane i da ima četvero djece, jedva smo sačuvali od razjerenih Vodčana i Tribunjaca, jer je upravo on bio taj koji je u 1941. god. strijeljao naše drugove na hangaru u Vodicama. Tog bandita smo odmah izveli pred naš prvi narodni sud, koji ga je osudio na smrt strijeljanjem. Kazna je bila odmah izvršena.

Zapljenjenim puškama odmah smo nabuzali još 15 drugova, tako da je istoga dana naša četa pojačana i brojila je 37 boraca.

Jedva je prošlo 2 sata od završetka borbe, kada su nam izvidnice javile da su primijetile velike kolone talijanskih vojnika, koje se kreću prema nama iz pravca Vodica, Tribunja, Tiješnog, Gačećeze i Stankovaca. Odmah smo rasporedili naše snage i zauzeli položaje u namjeri da ne dozvolimo neprijatelju ulazak u šumicu. Budući da su Talijani nastupali s velikim snagama, odlučili smo da pred šumicom vodimo borbu do noći, a kasnije da se povučemo. Premda su Talijani pored pušaka, upotrebili mnogobrojne bacače i puškometralje, mi smo ipak izdržali 15

Rad poljoprivredne stanice u Šibeniku

Popnete li se na treći kat zgrade NO-a kotara Šibenik, jedna starija na zidu pokazat će vam prostoriju u kojoj je mještena Poljoprivredna stanica. Drugačije biste je teško pronašli. Možda ta skromna prostorija, donekle simbolizira stanje naše poljoprivrede, koja je još uvijek »podstanar«, ograđena okvirima ruralne privrede, zavisna od primitivnosti, siromaštva i stihije.

Posjetio sam upravitelja Stanice druga ing. Maria Polombito, koji je u podužem razgovoru iznio smjernice rada i djelovanja te ustanove s osvrtnom na stanje naše poljoprivrede.

— Stanica je osnovana prošle godine i radi po privrednom računu — kaže drug Polombito. Slične stanice osnovane su na cijelom području naše Republike. Namijenjene su unapređenju poljoprivrede na poljoprivrednim dobrima, zadržanim imanjima i kod individualnih poljoprivrednika. Jedna od prvih mjera, koju je trebalo poduzeti na području našeg kotara, bilo je racionalizacija poljoprivrede. Poznato je, da su neka područja po svojim pedološkim osobinama i mikroklimi upravo stvorena za jednu, a druga za drugu kulturu. Treba takva područja pronaći, a onda nastojati da se najracionalnije iskorištavaju. Za taj važan posao Stanica je napravila ugovor s NO-om kotara. Pri tome mnogo se koristi Morganov aparat, nabavljen iz inozemstva, kojim se brzo može odrediti sastav nekog zemljišta na njegove najvažnije sastojke: dušik, kalij, fosfor, karbonate, te na mikro-sastojke magnezij, željezo i t. d. Stanica suraduje s Institutom za jadranske kulture u Splitu pri izradi pedoloških karata našeg područja. Sa Savezom poljoprivrednih zadruga i pojedinim zadrugama učinjeni su ugovori za podizanje i stručno vođenje ra-

sadnika za lozu, masline, bajame i drugo voće. Sa zadrugom u Vodicama Stanica, na pr., ima ugovor za podizanje i vođenje velikog maslinika, gdje stručnjaci iz Stanice upravljaju svim poslovima oko obrade.

Sad su u Stanici zaposlena četiri agronoma, a tako je raspodijeljena i poljopr. aktivnost: vinogradarstvo sa voćarstvom, ratarstvo, stočarstvo i prerada poljopr. proizvoda. Po većim mjestima osnovani su klubovi naprednih poljoprivrednika, kojima ovi stručnjaci pomažu u rješavanju tekuće problematike. Ovog proljeća održano je 12 predavanja sa temom »Proljetna obrada vinograda i zaštita od peronospore«. Osnovani su također centri za prikupljanje podataka o kretanju peronospore, prema čemu se onda vrše akcije za njeno suzbijanje.

Treba napomenuti da je interes i razumijevanje poljoprivrednika dosta velik, pa nas to još više potiče na rad. Inače se privatnici nisu još navikli tražiti plaćenu pomoć od agronoma. Ta se pomoć sastoji u izboru podloge za vinograd sa prethodnim pregledom zemlje, u izboru pogodnog gnojiva, zaštiti bilja i t. d.

DJELOVANJE

PO POJEDINIM GRANAMA

Najraširenija i najrentabilnija grana poljoprivrede svakako je vinogradarstvo. No ono zahtijeva i najviše pomoći: sve od izbora podloge, podizanja rasadnika preko obrade, do prerade, koja je baš kod grožđa najzaostajala i zahtijeva temeljite izmjene. Treba ovdje napomenuti da ćemo u skoroj budućnosti osjetiti jaku konkurenciju slavonskih i makedonskih vinograda, koji uz tehničku obradu, daju daleko jeftinije proizvode. Radi toga treba jedan dio vinograda usmjeriti na proizvodnju ranog

stolnog grožđa, koje ima sjajne izgled, osobito za izvoz u inozemstvo. Dobar primjer za to pruža rano grožđe iz Zatona, koje, iako nije stočno, ima dobru prođu. U našim rasadnicima već su izvršena prva kalamljenja s tim sortama. Ove godine proizvest će se u poduzeću »Vinoprod« i prvi groždani sokovi, tako da se ne moramo oslanjati na samo vino.

I u voćarstvu je težište rada postavljeno na podizanje rasadnika, osobito za badem. Nastojimo uvesti kasno cvjetajuće sorte, koje će izbjeći zimske mrazeve i donositi redovitije plodove. Ove godine moramo pronaći materijal za kalamljenje i osposobiti kadar za taj posao, jer smo za podlogu uzeli gorke badem. U centrima gdje ima dosta višanja vodimo akciju za uništavanje štetnika žiligriza, a u Skandinavu provodimo zaštitu žizula.

Slaba organizacija opskrbe našeg grada povrćem ove godine je došla osobito do izražaja. Zavisimo od sitnih količina iz malih vrtova, što nije dovoljno. Normalna proizvodnja po stanovniku smatra se oko 100 kg, dok se na našem kotaru obično proizvodi oko 30 kg, a ovogodišnja suša je i to smanjila. Kao najpogodnije područje za povrćarske kulture svakako je ono u beštinskom polju, koje obiluje topolinom i ima dosta vode, pa su prinosi dosta visoki i dostižu do 6 vagona po hektaru. Šteta je samo da se od 60 hektara takve površine koristi za povrće samo oko 10 ha, dok se druge koristi za druge kulture.

Nove mogućnosti pojavile su se izgradnjom vodovoda za tvornicu u Ražinama, čija bi se voda mogla koristiti za natapanje jednog dijela Donjeg Polja za uzgoj povrća. Posebno, još neispitano područje čine Ravni Kotari, koji bi mogli proizvoditi ogromne koli-

čine povrća, ali bi tu trebalo riješiti više složenih problema. Već je spomenuto kako veliki gubici nastaju pri preradi grožđa a slična je situacija i kod prerade maslina, smokova i višanja. Uz takovo stanje prerade, bilo bi gotovo iluzorno svako povećanje proizvodnje.

Iskustvo prošlih godina pokazalo nam je da nije dobro posvetiti pažnju samo novim kapacitetima, već da uz njih treba podržavati i unapređivati i one koji već postoje.

Na kraju je drug Polombito kazao da su poslovi na unapređenju poljoprivrede na našem području veoma zamašni i da ih sami poljoprivredni stručnjaci ne će biti u stanju s uspjehom izvršiti. Potrebno je, dakle, svestrana pomoć i ostalih odgovornih faktora na tom važnom poslu.

V. Primorac

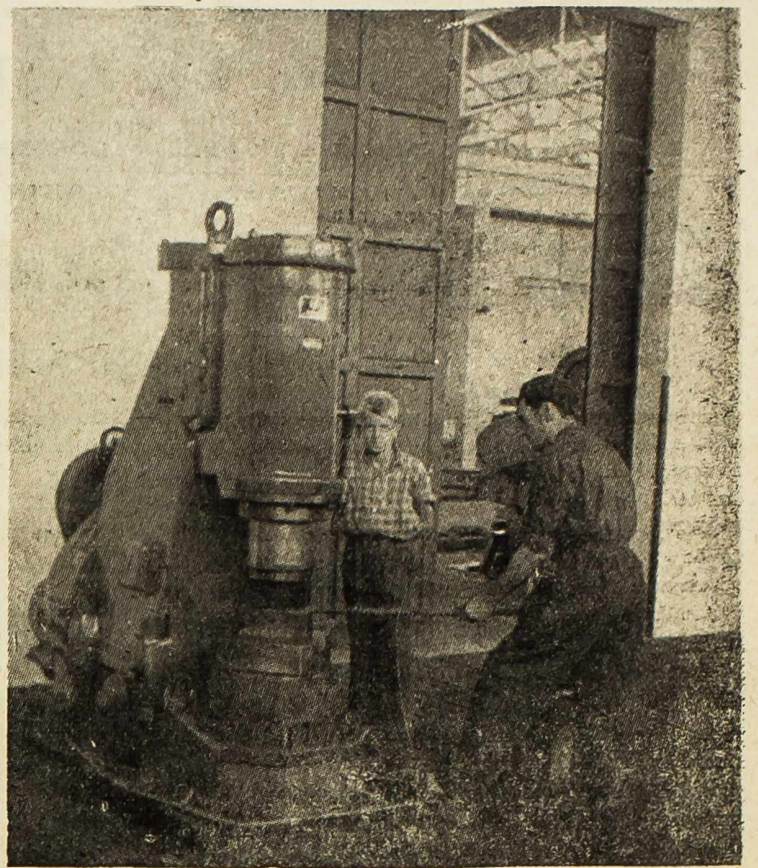
KADA ĆE SE ELEKTRIFICIRATI KRAPANJ?

Prošle su već pune četiri godine otkako je u Krapnju započela akcija za elektrifikaciju sela i susjedne Brodarice.

U mjestu je dosad instalirana vanjska mreža a u mnogim je kućama izvršena električna instalacija. Postavljen je i kabel, koji je nabavilo poduzeće »Spuzvar«.

Koliko se doznaje i transformatori su nabavljeni uz pomoć i razumijevanje NO-a kotara Šibenik. Još preostaje da se postavi električni vod sa stupovima između Ražina i Brodarice, kao i da se podignu zgrade za transformatore. Da bi elektrificiranje sela uslijedilo što prije, potrebno je pokrenuti akciju u samom mjestu: sakupiti novčana sredstva. To je zadatak Odbora za elektrifikaciju čiji bi se rad u budućem mogao jače osjetiti. Mještani su do danas sakupili oko 250.000 dinara, koji su utrošeni za instalaciju vanjske mreže.

Poduzeće »Spuzvar« nabavilo je jedan generator sa budilicom, zatim razvodnu tablu i razglasnu stanicu. Na mještanima je da u

KRATKE VIJESTI IZ PODUZEĆA »SPUZVAR«

Prošlih dana krenulo je iz Krapnja osam ekipa poduzeća »Spuzvar« u lov na spužve koji će obavljati duž obale Jadrana. Budući da su izvršene brižljive pripreme, članovi ekipa — ronionici izražavaju nadu da će ovogodišnji ulov spužava biti mnogo bolji od lanjskog.

Na inicijativu organizacije Saveza komunista, u poduzeću je nedavno osnovana omladinska organizacija. Izabran je sekretarijat od pet članova na čelu s predsjednikom Slavom Curavićem. Organizacija će urediti društvene prostorije poduzeća u koji-

suradnji s Odborom za elektrifikaciju završe ono, što su prije četiri godine započeli. Osvjetljenje će pridonijeti snažnijem kulturnom i ekonomskom napretku čitavog sela.

C. Curavić

ma će omladina pratiti šampu, igrati šah i sl. Poradit će se također i na oživljavanju sportske aktivnosti u Krapnju. V. C.

TURISTIČKE VIJESTI

I četvrta grupa turista iz Holandije stigla je u utorak 7. o. m. u naš grad. Gosti su se zadržali u gradu tri dana, a za to vrijeme posjetili su autobusom »Putnika« Trogir, Solin, Split, Drniš, Roški slap i slapove Krke.

Prošli tjedan na prolazu za Split odnosno Zadar zadržalo se više manjih grupa stranih turista u našem gradu. Najbrojniji su bili turisti iz Njemačke i Engleske.

U ponedjeljak 13. o. m. stigla je u Šibenik peta grupa turista iz Holandije, koja će boraviti tri dana.

OGLAS

„IZGRADNJA“ GRAĐEVNO PODUZEĆE ŠIBENIK

nudi za prodaju rashodovana osnovna sredstva, i to:

1) Sprava za pravljenje opeke	2 kom
2) „ „ „ bloketa	1 kom
3) Bušilica stolna, učtnak bušenja 6	2 kom
4) Vibraciono sito za sisanje mase	1 kom
5) Dizalica na pužni prijenos	1 kom
6) „ „ ručna u gvozd. kutiji	1 kom
7) „ „ „ u drvenoj kutiji	1 kom
8) Dizalica automatska	4 kom
9) Kolica za prijevoz cement-vreća	2 kom
10) Aparat za autogeno varenje	1 kom
11) Mašina pisaa „Adler“	1 kom
2) Drobilica za kamen „Joh. Hopk.“	1 kom
Benzinski motor brodski Fiat 24 k. s	1 kom
14) Benzinski motor „Bianchi“ 35 k. s	1 kom
15) Benzinski motor „Olimpia“ 24 k. s	1 kom

Gornje se može pogledati u glavnom skladištu od 6-11 sati.

U ŠIBENIKU PRIJE 50 GODINA

»SPUZVARSKI OBRT«

Kao što su ribari Zlarina jedini na Jadranu koji se bave lovom korača, tako su i njihovi susjedi Krapnjani jedini koji se bave lovom spužava.

Od pamtljivijeka ovaj obrt tjerao se kod nas samo ostima. Više puta pokušalo se amotamo loviti spužve i ronocima, ali svaki put se odustalo, a to radi toga što ronionici nisu poznavali spužvu u moru, budući je pokriva crnom mesnatom korom (protoplazmom).

G. 1891. i 1892. nastojalo se sa strane »Ribarskog društva« u Trstu da bi sami Krapnjani zabacili osti, a prigrlili ronila. Vodila se duga borba i na koncu Krapnjani su bili uslovanani da poprime uz osti još i ronila, jer im je prijetila pogibelj da im se ne uvuče u Dalmaciju i grčka »Gava«.

G. 1897. ronionci su počeli redovito tjerati svoj spužvarski obrt. Te godine nalazimo u Krapnju tri ronilačke sprave, pod upravom pok. Jose Jurića, Nike Ivančića i Ante Milutina. Njima je bilo dozvoljeno loviti spužve u Dalmaciji na dubini preko 20 m, a u Istri 10 m, jer na nižoj dubini imali su pravo lova samo oni koji su ribali ostima.

Naravno, otprije nikada ne-lovljeno more pružilo je lijepu dobiti našim ronocima, tako da je brzo nastala utakmica. Po Istri se počela osnivati društva za lov spužava ronocima a, kao da ni to nije bilo dosta, pokušalo se i sa Greima

loviti na otoku Hvaru, nu za malo, jer im je pomorska vlast to zabranila.

Lov spužava ronilom, iako unosan, u kratko doba sasvim je upropastio naš stari spužvarski obrt. Ne samo, nego je uništio množenje spužava. Ronionci, iza kako su oderali morsko dno, posegli su i za malim spužvama, te možemo sa stalnošću računati da je deset desetina spužava, ulovljenih ronocima, ispod veličine dozvoljene za prodaju.

Istina, spužva izvađena ostima više-manje oštećena je i u trgovini vrijedi puno manje nego li ona što se izvadi ronocima, nu opet istina je da se ronilima spužve tamane. S druge strane, ronila su škodljiva za zdravlje. Ako odemo do ubavog otočića Krapnja, uvjerit ćemo se da najznačajniji ljudi, koji su se dali na lov spužava ronilima, danas su postali takvi, da ne valjaju ni sebi ni drugome. Ljudi su stvoreni za zrak i zemlju, a ribe za more. (!) Na ljudima koji se bave ribanjem spužava ronilima pojave se razne bolesti, tako da su Grčka, Egipat, pa i Turska zabranile lov ovim načinom, a bilo je vrijeme da se u Tursku ugleda i Austrija.

Da se spasi što je ostalo, Pomorska je vlada, na prijedlog nadzornika Lorinija, zabranila od ove godine lov spužava ronilima, a začudo je da je ovaj prijedlog podupro i g. A. Valle, onaj koji je bio najveći zagovaratelj lova spužava ronilima.

Ova zabrana potakla je

Krapnjane da se opet posvete svom starom zvanju, te ih vidimo da u 52 lade ove godine plovo po Jadranu, ko bijeli labudovi.

Proći će još vremena, dok ovaj broj poraste na 80 lada, kako je to prije bilo, nu svakako će to doći, ako pomorska vlast ostane pri ovoj zabrani, a nadamo se da hoće, jer po srijedi su i obrti, i humanitarni razlozi. (»Hrv. riječ«, 14. V.)

OPĆINSKI ČINOVNICI

Izdaci za općinske činovnike u Šibeniku predmetom su prepirke stranačkih skupina u Šibeniku

O tim izdacima »Hrv. riječ« 21. V. donosi ove podatke:

Proračun stare općinske uprave (narodnjačke) predviđao je za 11 općinskih činovnika 21.560.— kruna:

tajnik	3.000.— K.
blagajnik	2.000.— K.
lječnik	5.400.— K.
šumar	2.800.— K.
geometar	1.600.— K.
I., II. i III. kancelist	4.240.— K.
3 pisara	2.520.— K.
Nova uprava (pravaškonarodnjačka) predviđala je u proračunu izdatke za 14 činovnika u ukupnom iznosu od 20.280.— kruna:	
tajnik	1.440.— K.
blagajnik	2.160.— K.
liječnik	2.400.— K.
šumar	2.800.— K.
geometar	2.400.— K.
I., II. i III. kancelist	5.000.— K.
4 pisara	2.640.— K.
2 izvanredna pisara	1.440.— K.

S P O R T

Hrvatsko - slovenska nogometna liga

IZ DVA SUSRETA U GOSTIMA

Dva dragocjena boda

„Maribor“ — „Šibenik“ 2:1

U nedjelju je »Šibenik« gostovao u Mariboru, gdje je sa tamošnjim »Mariborom« izgubio susret u omjeru 1:2 (0:0). Pred oko 2000 gledalaca momčadi su izašle na teren u kompletnim sastavima. Susret je vodio Janežić iz Ljubljane. Strijelci: Panić u 73. i Vidić u 77. minuti za »Maribor«, a Stošić u 85. minuti za »Šibenik«.

Prvo poluvrijeme proteklo je u naizmjeničnim navalama obiju momčadi kojima nije uspjelo postići ni jedan zgoditak. U tom dijelu najviše zrelih šansa imao je »Šibenik«, čiji su napadni igrači propustili da sa svega nekoliko metara postignu zgoditke. Zrele prilike imali su Tedling, Đurić, Stošić i Zorić. U nastavku »Šibenik« se nije mogao oduprijeti razigranim Mariborčanima, koji su bili bolji i premoćnija ekipa. Najveći teret izdržala je obrana, ali samo do 73. minute, kada su domaći gnjaškom vratila postigli vodstvo. Četiri minute kasnije oni preko Vidića povećavaju rezultat na 2:0. Tek pet minuta prije svršetka uspjelo je Stošiću da iz jedne gužve smanji

rezultat na 2:1 s kojim se i završio ovaj susret. Najbolji kod »Šibenika« bili su Batnica i Tambača u obrani, a Tedling u napadnom redu.

„Šibenik“ — „Kladivar“ 7:2 (2:1)

Celje, 14. VI. (Telefonom). — Danas je ovdje pred oko 1000 gledalaca odigrana prvenstvena nogometna utakmica hrvatsko-slovenske lige između domaćeg »Kladivara« i »Šibenika«. Susret je završio visokom pobjedom gostiju s rezultatom 7:2 (2:1). Zgoditke su postigli Tedling 4, Stošić, Zorić i Đurić po 1. Sudac Erlich iz Ljubljane. Momčadi su nastupile u najboljim sastavima. Od 26. minute domaći su igrali sa deset igrača uslijed povrijeđene desne braniče. U II. poluvremenu gosti su bili handicapirani, jer se Batnici vratila stara ozljeda na nozi. On je statirao na križu.

U oba poluvremena »Šibenik« je bio epolučno tehnički i u polju bolja momčad. Rezultat odgovara onome što se odigravalo na terenu. Premoć je osobito došla do izražaja u nastavku igre, kada je »Šibenik« poslije sšenja 3:2 postigao u svega nekoliko minuta četiri zgoditka. Domaći su izdržali brz tempo koji im je nametnuto »Šibeniku«, samo u I. poluvremenu, kada su od 26. minute bili handicapirani

povrijeđom desnog braniča. U II. poluvremenu »Šibenik« je stalno opsjedao gol »Kladivara« kojemu je iz jednog prodora uspjelo postići jedini zgoditak. Unatoč čimjenici što je »Šibenik« igrao bez Batnice u obrani, ipak je premoć na terenu bila očita.

Evo kako su padali zgoditci: Odmah u početku domaći su povelili sa 1:0, a malo zatim izjednačio je Đurić na 1:1. Rezultat je pri kraju I. poluvremena promijenio Zorić efektivnim udarcem na 2:1. U nastavku Tedling je povećao na 3:1, a nakon jednog prodora domaći smanjuju na 3:2. Poslije ovoga slijedi serija zgoditaka: Tedling 4:2 Stošić 5:2, da zatim Tedling još dva puta pogodi mrežu »Kladivara«, postavivši ujedno konačni rezultat susreta. Inače utakmica je bila fer, ali sa dosta oštine, prava prvenstvena borba za bodove, koji su »Šibeniku« bili itekako potrebni. Ovom pobjedom »Šibenik« je zauzeo četvrto mjesto i vjerojatno će ga do kraja zadržati. Najbolju igru pružili su Batnica i Ilijačić u obrani, a Tedling u napadu.

Završeno ekino prvenstvo grada u kuglanju

U posljednje vrijeme kuglana »Lokomotive« bila je prepuna gledalaca. Za razliku od dosadašnjeg takmičenja, za ovo ekipno prvenstvo vladao je velik interes jer se kvalitet igrača poboljšao, a i broj klubova se udvostručio.

Prvenstvo se nije odvijalo po bod sistemu, već je svaki klub odigrao po 4 utakmice i broj oborenih čunjeva dao je konačni redosljed klubova. Odbor II. kuglaške zone morao je pristupiti takovom načinu takmičenja upravo radi pomanjkanja višestazne kuglane.

Na tom takmičenju postignuti su vrlo dobri rezultati. Posebno treba istaknuti Jušić Čirila (Šipad), koji je na jednoj utakmici postigao svih mogućih 18 aduta. Zatim je i Friganović (»Subčevac«) pokazao punu formu. On je postigao 17 od 18 mogućih aduta. I drugi su imali zapažene uspjehe. Neki su u jednoj utakmici uspjeli da od 18 hitaca obore 60 čunjeva.

Najveći interes vladao je posljednjeg dana natjecanja, t. j. 8. lipnja, kada su se tri ekipe borile za drugo mjesto. Ekipa »Lokomotive« oborila je tog dana 414 čunjeva i tako zauzela drugo mjesto. Najbolji rezultat u tom takmičenju postigao je »Subčevac«, koji je na jednoj utakmici srušio 424 čunja.

Konačni redosljed je: 1. »Subčevac«, s ukupno 1.615 oborenih čunjeva, 2. »Lokomotiva«, sa 1.577, 3. »Galeb« 1.569 4. »Radnički« 1.519, 5. »Invalidi« 1.413, 6. »Aluminijum« 1.314, 7. »Metalac« 1.307, 8. »Šipad« 1.197 i 9. »Lavčević« sa 1.073 oborena čunja. Za daljnje takmičenje, koje će se održati za prvenstvo Dalmacije, plasirale su se četiri prvoplasirane ekipe.

U okviru ovog prvenstva započelo je i pojedinačno natjecanje po narodnom sistemu u kojem sudjeluje 59 takmičara. U prvih tri dana najbolji rezultat postigao je Drasin Stipe, član »Lo-

komotive«, koji je oborio 400 čunjeva. Prvenstvo grada završava 29. lipnja, dok će se u sponju održati u Splitu polufinalno takmičenje za Dalmaciju.

F. Mrduljaš

„RADNIČKI“ SUĐEJUJE U KVALIFIKACIJAMA

Ovih dana završilo je grupno prvenstvo na teritoriju splitskoškog nogometnog podsveza. Prvake grupa sada očekuju još teža natjecanja: kvalifikacije za ulazak u podsveznu ligu.

U prvog grupi takmičili su se »Velebit« iz Benkocva, »Rudar« iz Siverića i domaći »Radnički«. Naslov prvaka zaslužio je osvojič NK »Radnički« i na taj način ostalo pravo učestvovanja u kvalifikacijama za ulazak u podsveznu ligu. Već u nedjelju 19. o. mj. očekuje ga teška borba u Livnu sa tamošnjim »Troglavom« koji je protivnikom svoje grupe. Uzvratni susret održat će se zatim u Šibeniku. Pobjednik iz ovih dvaju susreta čeka novi protivnik, koji još do danas nije poznat.

»Radnički« je unutar svoje grupe odigrao 8 utakmica od kojih je pet dobio, dvije igrao neriješeno, a jednu izgubio. Na kraju prvenstva sakupio je ukupno 12 bodova, plasirajući se ispred »Rudara«, koji ima 10 bodova. Momčad je tokom cijelog prvenstva pokazala najstalniju formu, a osobito je pružila dobre igre u posljednjim nekoliko susreta. Disciplina igrača bila je na visini, tako da nitko nije kažnjen. Momčad je zabilježila dobru goldiferenciju — 19:8. Najviše zgoditaka postigao je Hasanbegović — 5. Najveće uspjehe je zabilježio u Siveriću, gdje je sa tamošnjim »Rudarom« postigao jednu pobjedu i jedan neodlučan rezultat. Da bi momčad ove godine uspjela »probiti leđa«, potrebno je unijeti maksimum zalaganja i poštivnosti.

gradske vijesti

303 strana turista prošla kroz Šibenik u svibnju mjesecu

Proslom mjeseca Šibenik su posjetila 303 strana turista, što je još uvijek nedovoljan broj, iako je tek početak sezone. Kroz isto razdoblje bilo je 545 noćenja. Turisti su uglavnom dolazili u grupama, a zadržavali su se u našem gradu od jedan do tri dana. Ipak je najveći broj turista bio iz Holandije — 118, zatim iz Francuske, Engleske, Austrije, Italije, Danske i drugih zemalja. U istom mjesecu boravilo je u Šibeniku 820 domaćih turista sa 1339 noćenja, dok je u tom razdoblju Zadar posjetilo ništa manje nego 8714 domaćih gostiju,

koji su imali 16.682 noćenja! Zapravo najmanje utješno za naš grad! Nad ovom usporedbom potrebno se malo zamisliti i što je moguće ranije, barem za iduću sezonu, povećati sadašnji kapacitet ležaja kao i ugostiteljskog prostora.

IZLOŽBA O RAZVOJU JUGOSLAVENSKE NARODNE ARMIIJE

U prostorijama Doma JRM otvorena je nedavno veoma uspješna izložba o razvoju Jugoslavenske narodne armije. Na izložbenim fotografijama, koje su popraćene tekstom, prikazan je historijski razvitak naše Armije od osnutka prvih borbenih jedinica — od prvih odreda do moderne Armije koja je 1945. godine oslobodila zemlju. Također je na izložbi uočtan poslijeratni uspon JNA, njen doprinos u obnovi i izgradnji zemlje kao i prilog Armije u obrani nezavisnosti i slobode naših naroda. Izložba je aranžirana sa dosta ukusa i vještine, za što organizator zaslužuje posebnu pažnju. Za izložbu, koja je otvorena do 18. o. mj., vlada u gradu velik interes.

GRADSKO GROBLJE DOBIVA VODU

Komunalna ustanova »Groblja i nasade«, između ostalih radova, odlučila je da gradsko groblje bude snabdjeveno vodom, pa će ovih dana biti izvršen priključak na postojeću vodovodnu mrežu. Ista ustanova također podiže u Donjem Polju oveliči rasadnik na kojem će se uzgajati sadnice za javne zelene površine kao i raznovrsno cvijeće. U tu svrhu bit će otvorena i prodavaonica koja će snabdjevati građane cvijećem. Također će komunalna ustanova »Groblje i nasade« voditi unaprijed brigu o održavanju parka Šubićevac.

»SKOPJE« I »TOPUSKO« ISPLOVILI

Domaći prekoceanski brodovi »Skopje« i »Topusko« isplovili su iz šibenske luke, prethodno ukrcajavi izvjesnu količinu feromangana, izortnog ugljena, cinkovog koncentrata i drva. Švedski brod »Camefia« također je isplovio s teretom od oko 100 tona olova. U luci se nalazi talijanski brod »Mariasia« koji krca 2000 tona cinkovog koncentrata

DAČKE EKSKURZIJE

U srijedu je 30 učenika VII. razreda IX. gimnazije iz Zagreba pod vodstvom prof. Marinovića stiglo u naš grad. Učenici su razgledali gradske znamenitosti, a zatim su posjetili slapove Krke.

30 učenika-ca osnovne škole Rasline posjetilo je u četvrtak Šibenik, gdje su razgledali najvažnije gradske znamenitosti.

MALI OGLASNIK

ZAMJENJUJEM DVOSOBNI STAN od sobe, sobice i kuhinje u neposrednoj blizini gimnazije u Splitu za odgovarajući u Šibeniku. Za informacije obratiti se na adresu: Ive Lole Ribara 21/I. (obitelj Kolombo) Šibenik, svakog dana od 14—19 sati.

ZAMJENJUJEM DVOSOBNI KONFORTNI STAN na Krizu za jednosobni (udobni) stan bliže središtu grada. Obratiti se na adresu: Časta Narodnog oslobođenja 81.

Komunalna djelatnost

Radovi na izgradnji gradske obale do u blizini ribarnice se i dalje nastavljaju. Na preostalom dijelu u dužini od 120 metara završeni su svi podzemski radovi a nasipavanje je uglavnom gotovo. Sada se upravo postavlja nadmorski zid. Predviđa se da će do kraja ovog ljeta biti potpuno dovršen i taj dio koji će se od hotela »Krka« do ribarnice koristiti za lokalnu plovidbu. Uspoređo s tim radovima vrši se trasiranje nove ceste koja će zapravo biti produženje već postojeće a u toku ove godine bit će izgrađena do kuće Montanari.

Uređuje se Cesta oslobođenja na dijelu od bolnice do novog naseља Iza Kriza u dužini od 900 metara. Na čitavoj toj dužini bit će postavljena emulzija tako, da će i ovaj dio grada biti pošteđen od prašine, budući da je ovdje veoma živ promet. Na uređenju ceste dobrovoljno će raditi članovi osnovnih organizacija Socijalističkog saveza Šibeničnika.

Školske vijesti

U subotu 11. o. mj. završila je obuka u gimnaziji, dok je VIII. razredima završila 25. svibnja.

Višem tečajnom ispitu na gimnaziji prijavilo se 45 učenika. Od tog broja s uspjehom je završilo VIII. razred 33, jedanaestoro ih polaže po drugi put, a jedan je privatista. Pismeni ispiti traju 15., 16. i 17. o. mj., a usmeni počinju 21. o. mj. Na dva mjeseca je odbijeno 11 učenika, koji će, ukoliko u uspjehom završe VIII. razred, pristupiti polaganju višeg tečajnog ispita u jesenskom roku.

Učiteljska škola završila je obuku 15. o. mj. Istog dana započeo je pismeni dio diplomskog ispita, koji polaže 15 kandidata. Od 21 učenika-ca četiri učenika je prošlo završni razred s vrlo dobrim uspjehom, devet s dobrim i dva s dovoljnim uspjehom, dok popravni ispit, polaže šestorica.

15. o. mj. završila je redovna obuka na Škol i za učenike u privredil. Od 13—25. o. mj. trajaju završni ispiti, kojima je pristupilo 90 učenika.

Na Ženskoj stručnoj školi već su započeli završni ispiti, koji će trajati do zaključno 28. o. mj. Školska obuka je završila 15. o. mj.

STRUČNI ISPIT ZA UČITELJE

Nedavno su pri Učiteljskoj školi u Šibeniku održani stručni ispiti kojima su pristupila 22 učitelja s područja kninskog, drniškog i šibenskog kotara. Ispite je uspješno položilo 16 učitelja, dok ih je šestoro odbijeno na godinu dana. Ispiti su trajali tri dana.

OTVORENJE KUPALIŠNE SEZONE

Ovogodišnja kupališna sezona otvara se u subotu 18. o. mj. ukoliko dozvole vremenske prilike. Tog dana započet će redoviti prijevoz kupaca do Jadrice i Martinske. Koliko doznajemo cijena za prijevoz do Jadrice ne će se mijenjati — odrasli 25, djeca 10 dinara. Novi motorni brod, koji je NO gradske općine nabavio za prijevoz kupaca do Jadrice, ne će biti odmah stavljen u saobraćaj, jer se na njemu još imaju izvršiti izvjesni radovi.

Šibenik kroz tjeđan

Narodno kazalište

Petak, 17. VI. SVADBENI PUT BEZ MUŽA — komedija od Lenza. Predstava za pripadnike JNA. Početak u 18 sati. Nedjelja, 19. VI. — GROFICA MARICA — opereta od E. Kalmana. Početak u 20 sati.

Kinematografi

TESLA: premijera domaćeg filma — DALEKO JE SUNCE — Dodatak: Filmske novosti br. 21. (do 20. VI.) Premijera američkog filma u bojama — NIAGARA — Dodatak: Filmske novosti br. 22. (21.—26. VI.) SLOBODA: premijera talijanskog filma — PJESME ZA ULICE — (do 19. VI.) Premijera talijanskog filma — KAKO SAM OTKRIO AMERIKU — (20.—23. VI.)

DEŽURNE LJEKARNE

Do 18. VI. — II. narodna ljekarna — Ulica Bratsva i Jedinstva. Od 18—22. VI. — I. narodna ljekarna — Ulica Božidara Petranovića.

IZ MATIČNOG UREDA RODENI

Jurica, sin Ivana i Filomene Goleš; Radojka, kći Marka i Miladenke Lambaša, Ivan, sin Nikole i Marije Kunčić; Jadran, sin Živojina i Josipe Marinković; Ana, kći Ante i Marte Milinar; Boris, sin Dragutina i Simice Kulušić; Darinka, kći Josipa i Karnele Pavković; Anka, kći Marka i Jerke Dizdar; Vanja, kći Ante i Boje Čaleta; Grozdana, kći Frane i Ivanice Jandrić; Milorad, sin Nikole i Bojane Milić; Jadran, sin Ante i Antice Grubelić; Mićenko, sin Dušana i Mileve Mitrović; Čedo, sin Šimuna i Ante Karađole; Ante, sin Petra i Ike Jurić; Marija, kći Milke Čoga; Tomislav, sin Srbobrana i Milenke Vrļjević; Zora, kći Miljenka i Ljubice Hajdjić; Marica, kći Stipana i Kate Radelja; Duška, kći Vicka i Anice Guberina; Mirko, sin Marka i Anke Protega i Teana, kći Nediljka i Sonje Baica.

VJENČANI

Lambaša Frano, brodokovač — Škugor Danka, službenik; Horak Ivan, kovinotokar — Lezajić Olga, službenik i Batinica Ivan, službenik — Burjas Marija, vojni službenik.

UMRLI

Santini Jakov pok. Jakova, star 64 god. i Jurić Ante Petrov, star 1 dan.

»SIBENSKI LIST«

organ Socijalističkog saveza radnog naroda za grad i kotar Šibenik
Uredništvo, štamparsko poduzeće »Štampa«
Glavni i odgovorni urednik NIKOLA BEGO
Tekući račun: Narodna banka Šibenik broj 531—T—292
Rukopisi se ne vraćaju.
Pretplata za tri mjeseca Din 120.—, pola godine Din 240.—, za 1 godinu Din 480.—.

T a b l i c a				
Split	21	13	2	6 42:23 28
Borovo	21	13	1	7 38:20 27
Rjeka	21	10	6	23:19 25
Šibenik	21	11	2	8 46:32 24
Segesta	21	10	4	7 36:29 24
Trešnjevka	21	10	4	7 39:32 24
Tekstilac	21	8	6	7 32:32 22
Ljubljana	21	7	7	8 35:24 21
Maribor	21	7	3	11 28:37 17
Branik	21	7	3	11 29:44 17
Uljanik	21	5	4	12 22:34 14
Kladivar	21	4	1	16 25:68 9

U nedjelju 19. o. mj. igra se posljednje kolo u kojem se sastaju:

Šibenik — Ljubljana (1:7), Split — Maribor (1:0), Rjeka — Kladivar (2:0), Branik — Segesta (1:1), Trešnjevka — Uljanik (0:0) i Tekstilac — Borovo (1:3). (Brojke u zagradama označuju rezultate postignute u jesenskom dijelu natjecanja).

USPJEH DTO PARTIZAN ŠIBENIK NA ZONSKOM PRVENSTVU

U nedjelju je u Šibeniku održano zonsko prvenstvo u narodnom vješboju, na kojem su sudjevala društva za tjelesni odgoj »Partizan« iz Zadra i Šibenika. Domaći su bili bolji te su zaslužio osvojiti dva prva mjesta. Omladinci »Partizana« Šibenik postigli su 552, a Zadranici 550 bodova, dok su omladinke iz Šibenika postigle bolji omjer — 456:368.

VULETIĆ — REPUBLIČKI PRAVK U TRCI NA 1500 m

Na republičkom atletskom natjecanju, koje je u nedjelju održano u Zagrebu, nastupila i dva atletičara iz Šibenika: Vuletić i Lončarić, članovi SD Galeb. Vuletić je nastupio u trci na 1500 metara, postigavši vrijeme 4:09.8. On je ostavio iza sebe vrlo dobre trikače Čngaca, člana »Željezničara« iz Karlovca i Osječanina, Saragu. To je ujedno i najveći uspjeh ovog mladog atletičara, koji iz godine u godinu postiže sve bolje rezultate. I dugopružaš Lončarić takmičio se u trci na 10 000 metara, stigavši drugi iza odličnog Skrinjara u razmaku od nepune dvije minute.